

MARTA NOWAK

 <https://orcid.org/0000-0002-3861-0985>

Univerza v Ljubljani, Republika Slovenija

Transfer negatywny w nauczaniu Słoweńców języka polskiego jako obcego – trudności i rozwiązania

Negative transfer in teaching Slovenes Polish as a foreign language: problems and solutions

Abstract: The article deals with the topic of teaching Polish as a foreign language to Slovenes. The aim is to present the impact of the negative transfer on learning Polish by Slovenes and to discuss the errors they make due to interference. The material was excerpted from the written works of MA students of Polish Studies in Ljubljana. Negative transfer occurs at all levels of language education, also among students who are fluent in Polish. The article also presents effective strategies for working with Slovenes to eliminate negative transfer errors, i.e. a departure from a communication strategy in favour of a contrastive approach, translation tasks and exercises based on the technique of language drill.

Keywords: negative transfer, interference, Polish language glottodidactics

Abstrakt: W artykule podjęto tematykę nauczania Słoweńców języka polskiego jako obcego. Zaprezentowano wpływ transferu negatywnego na naukę polskiego przez Słoweńców oraz omówiono popełniane przez nich błędy wynikające z interferencji. Materiał został wyekscerpowany z prac pisemnych studentów studiów magisterskich na polonistyce w Lublanie. Transfer negatywny zachodzi na wszystkich poziomach nauki, także u uczniów biegle posługujących się językiem polskim. W artykule zaprezentowano również skuteczne strategie pracy ze Słoweńcami nad wyeliminowaniem błędów transferu negatywnego – odejście od strategii komunikacyjnej na rzecz podejścia kontrastywnego, zadań translatorskich i ćwiczeń opartych na technice drylu językowego.

Słowa kluczowe: transfer negatywny, interferencja, glottodydaktyka polonistyczna

Nadrzędnym celem glottodydaktyki polonistycznej jest rozwój kompetencji osób uczących się języka polskiego jako obcego, a środkiem nauczania powinien być ten sam język służący jako narzędzie komunikacji. Podczas uczenia Słowian języka polskiego jako obcego można całkowicie zrezygnować z języka medium, ponieważ nie zakłóci to procesu wzajemnej skutecznej komunikacji. Nauka polszczyzny obejmuje sprawności receptywne: rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstu pisanego, i produktywne, czyli mówienie i pisanie. Jak podkreśla Dominika Izdebska-Długosz, sprawności receptywne Słowian uczących się języka polskiego jako obcego są zwykle na nieporównywalnie wyższym poziomie niż sprawności tych uczących się, którzy nie posługują się językami słowiańskimi. Nauczanie języka polskiego jako obcego w tej grupie wymaga zatem zwrócenia uwagi przede wszystkim na rozwijanie sprawności produktywnych, ze szczególnym uwzględnieniem nauki pisania; mówienie jest dla tych osób zazwyczaj umiejętnością łatwiejszą do opanowania.

Wyraźnie odczuwalny dysonans pomiędzy poziomami kompetencji receptywnych i produktywnych wynika z podobieństw między językiem pierwszym (tutaj: słoweńskim) i językiem drugim (tutaj: polskim). Wspomniane podobieństwo oddziałuje zarówno na odbiór komunikatów, jak i na ich tworzenie. Wpływ języka słoweńskiego jako języka pierwszego na naukę sprawności receptywnych jest pozytywny – znajomość słoweńskiego podwyższa poziom tych sprawności. Wynika to ze zjawiska nazywanego interkomprehensją, czyli ze zdolności jednostki do rozumienia języka podstawowej komunikacji bez konieczności uprzedniego uczenia się go. Jednocześnie to samo podobieństwo powoduje transfer negatywny i wyraźnie wpływa na sprawności produktywne; poziom tych sprawności w grupie Słowian jest niższy niż w grupie uczących się, których język pierwszy nie jest podobny do polszczyzny. Słowianie uczący się języka polskiego jako obcego z jednej strony, w wyniku interkomprehensji, rozumieją mowę na poziomie codziennej komunikacji bez wcześniejszego uczenia się polszczyzny, ale z drugiej strony popełniają dużo błędów językowych podczas produkcji (w mowie, a szczególnie w pracach pisemnych). Interferencja polega w tym wypadku na przenoszeniu form, wyrazów, znaczeń lub paradygmatów odmiany z języka pierwszego do języka drugiego. W konsekwencji w języku drugim pojawiają się elementy niezwiązane z jego systemem (Izdebska-Długosz, 2021).

Transfer negatywny (interferencję językową) uznaję za Wojciechem Hofmańskim za czynnik charakterystyczny dla procesu nauczania polszczyzny Słowian oraz zjawisko widocznie wpływające na jego efektywność:

Choć przenoszenie wzorców z języka rodzimego na różniące się struktury języka obcego jest typowe dla wszystkich procesów glottodydaktycznych, w tym przypadku ma ono szczególne znaczenie. Rzutuje bowiem na kompetencję językową, często nie zmieniając jednak stopnia zrozumiałości języka polskiego,

którym posługuje się cudzoziemiec. Dzieje się tak dlatego, że kompetencja językowa, czyli znajomość systemu i umiejętność wykorzystywania jego produktywności, jest jednoznacznie obniżona wskutek regularnego pojawiania się błędów interferencyjnych. Te natomiast nie mogą bezpośrednio wpływać na stopień zrozumiałości w związku z oddziaływaniem słowiańskiej komunikatywności międzyjęzykowej, która wynika między innymi z funkcjonowania w językach najbliższej spokrewnionych z polszczyzną, analogicznych, lub wręcz identycznych, morfemów leksykalnych przy towarzyszącej temu znacznej bliskości reguł gramatycznych (Hofmański, 2014: 10).

Głównym zadaniem, jakie przed sobą stawiam w tym artykule, jest zaprezentowanie i omówienie błędów językowych studentów polonistyki na Uniwersytecie w Lublanie, które wynikają z interferencji językowej. Analizie poddam błędy wynikające z transferu negatywnego tylko z języka słoweńskiego do polskiego, nie zaś z innych języków obcych znanych studentom (por. Bednarska, 2015: 295–305). Wszyscy studenci polonistyki w Lublanie deklarują biegłą znajomość przynajmniej jednego języka obcego poza językiem polskim, najczęściej angielskiego, ale też niemieckiego czy włoskiego. Może to wynikać z usytuowania geograficznego Słowenii czy niewielkich rozmiarów kraju, ale na pewno wpływa na to także specyfika słoweńskiego systemu szkolnictwa wyższego – Słoweńcy mają obowiązek studiować dwa kierunki równolegle. Studenci polonistyki czasami wybierają kierunki humanistyczne, takie jak historia, historia sztuki lub socjologia, lecz najczęściej decydują się na wybór filologii: angielskiej, niemieckiej, włoskiej, rosyjskiej, a nawet chińskiej bądź greckiej. Z jednej strony może to powodować ryzyko transferu negatywnego z innych języków, ale z drugiej pozwala przypuszczać, że studenci są bardziej świadomi różnic i podobieństw między różnymi językami, stają się bardziej otwarci na przyswajanie obcej gramatyki i leksyki.

Analiza błędów wyekscerpowanych z prac studentów

Błędy interferencyjne nie są jedynym typem błędów popełnianych przez Słoweńców uczących się języka polskiego, ale – jak wskazuje Katarzyna Bednarska – stanowią ich lwią część – od 60% do 75% wszystkich pomyłek (Bednarska, 2011: 242). Wnioski te zostały potwierdzone także w badaniach przeprowadzonych przez Marię Wtorkowską, która poddała analizie błędy fleksyjne w pracach pisemnych studentów lublańskiej polonistyki. Autorka stwierdziła, że większość omówionych przez nią niepopraw-

nych form fleksyjnych wynika właśnie z transferu negatywnego i podobieństwa obu języków (Wtorkowska, 2015: 137–138). Przyjrzenie się temu obszarowi oraz znalezienie skutecznych metod pracy ze Słoweńcami nad szczególnie trudnymi dla nich zagadnieniami z zakresu nauki polszczyzny pozwoli wyeliminować lub ograniczyć występowanie transferu negatywnego, co usprawni proces nauczania i zwiększy jego skuteczność. Choć interkomprehensja oraz interferencja towarzyszą uczącym się języka polskiego jako obcego od początku nauki, to lektor powinien zwracać uwagę na wpływ tych zjawisk zwłaszcza na sprawności produktywne na wszystkich poziomach nauki. Efekty transferu pozytywnego oraz negatywnego są najwyraźniej widoczne na początkowym etapie nauki, kiedy znajomość języka pierwszego jest o wiele większa niż znajomość języka obcego, lecz można zauważyć wpływ obu typów transferu na kompetencje językowe także studentów dysponujących sprawnościami językowymi na wyższych poziomach¹, również tych biegle posługujących się językiem polskim.

Materiał poddany analizie został wyekscerpowany z 30 prac pisemnych przygotowanych przez studentów polonistyki w Lublanie na studiach magisterskich na przedmiocie stylistyka języka polskiego w teorii i praktyce (PO2 Stilistika poljskega jezika v teoriji in praksi). Przedmiot ten prowadzony jest cyklicznie raz na dwa lata w semestrze zimowym, w związku z tym na zajęcia uczęszczają zarówno studenci I, jak i II roku studiów magisterskich, a poziom znajomości języka polskiego kursantów oscyluje pomiędzy poziomem B2+/C1 a C1+/C2. Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest uzyskanie oceny pozytywnej z ćwiczeń oraz wykładów, przy czym ocena z ćwiczeń jest wystawiana na podstawie ocen częściowych otrzymanych za prace pisemne – teksty użytkowe krótsze (ogłoszenie, zaproszenie, mail do wykładowcy) i dłuższe (recenzja, tekst argumentacyjny, CV, list motywacyjny, podanie, skarga, reklamacja). Wszystkie poddane analizie prace pisane były przez studentów na komputerze i oddawane w wersji elektronicznej, zwykle około tydzień po otrzymaniu zadania. Przeanalizowano błędy występujące w dłuższych pracach pisemnych (150–400 słów), a studenci uzyskali oceny końcowe 9–10², co potwierdza ich wysokie kompetencje językowe, swobodę komunikacyjną oraz umiejętności tworzenia dłuższych wypowiedzi pisemnych. W części analitycznej zostały zaprezentowane wszystkie odnotowane w pracach błędy językowe wynikające z transferu negatywnego. Z badań wykluczo-

¹ Wyróżnia się poziom wstępny – A (A1 i A2), poziom samodzielności, czyli poziom B (B1 i B2), oraz poziom biegłości językowej – C (C1 i C2). Poziomy biegłości językowej podaje za *Europejskim systemem opisu kształcenia językowego* (ESOKJ) – [Council of Europe], 2003.

² Skala ocen na Uniwersytecie w Lublanie obejmuje oceny od 1 do 10, przy czym 1–5 to oceny negatywne, a 6–10 to oceny pozytywne. Oceny 9–10 można zatem uznać za odpowiednik polskiej oceny bardzo dobrej lub nawet bardzo dobrej plus. Ocenę 10 otrzymuje zwykle student, który uzyska 95% punktów lub więcej (choć nie jest to oficjalnie ustalona reguła i sposób oceny zwykle zależy od prowadzącego).

ne zostały prace studentów przebywających w Lublanie w ramach programów Erasmus lub CEEPUS, dla których język słoweński nie jest językiem ojczystym, ponieważ język pierwszy tych osób (na przykład słowacki, czeski, węgierski) mógłby wpłynąć na wyniki prowadzonych badań i obniżyć ich wiarygodność.

Błędy interferencyjne stanowiły 55% wszystkich pomyłek w pracach pisemnych studentów, a interferencji podlegały niemal wszystkie elementy języka (grafia, leksyka, fleksja – rodzaj gramatyczny, użycie narzędnika, oraz składnia – rekcja przyimka, konstrukcja składniowa). Odnotowano błędy w kilku grupach:

1. **Głoski i litery alfabetu** (*dva zam. dwa, pishnym zam. pysznym, Szanowni Panie zam. Szanowny Panie*). Przyczyna wskazanych błędów leży w tym, że w słoweńskim alfabecie nie ma litery *w*, której odpowiednikiem jest *v*, nie ma także samogłoski *y*. Pewne wątpliwości można mieć w odniesieniu do ostatniego przykładu – błąd może być wynikiem transferu, ale może też stanowić konsekwencję nieuwagi lub problemu z miękkością. Należy jednak wykluczyć jako przyczynę problem z rozróżnieniem trzeciej osoby liczby pojedynczej (*Szanowny Panie*) i mnogiej (*Szanowni Państwo*), ponieważ nie zauważono u studentów takiego problemu. Nie jest to także usterka będąca efektem szybkiego pisania na klawiaturze komputera i nieuważnego wciskania sąsiednich klawiszy, ponieważ na słoweńskiej klawiaturze miejsce litery *y* zajmuje *z*, więc wybranie w pośpiechu litery *i* zamiast *y* wydaje się w wypadku Słoweńców nieprawdopodobne (por. Hofmański, 2014: 44).
2. **leksyka** (*studia podyplomowe zam. studia magisterskie, co potwierdziła znakomita krytyka zam. co potwierdziły znakomite recenzje, igrałem się z nią zam. bawiłem się z nią, z głównego przystanku zam. z dworca*). W języku słoweńskim studia licencjackie to *dodiplomski študij*, studia magisterskie zaś – *podiplomski študij*. W języku polskim funkcjonuje określenie niemal identyczne z nazwą słoweńską – „studia podyplomowe”, dlatego jest często używane przez słoweńskich studentów w błędnym rozumieniu, gdyż wydaje im się tożsame z określeniem z ich języka rodzimego. W języku słoweńskim określenie *literarna kritika* oznacza ‘krytykę literacką’ i może być użyte w znaczeniu opinii na temat książki, niezależnie od tego, czy jest to ocena pozytywna czy negatywna. Słoweński czasownik *igrati* oznacza ‘bawić się’ i choć nie ma tożsamego znaczenia z polskim ‘grać’, to prawdopodobnie znajomość obu tych czasowników doprowadziła do niepoprawnego użycia wyrazu. W języku słoweńskim konstrukcja z *glavne postaje* oznacza ‘z dworca’, stąd przeniesienie tego określenia do języka polskiego.
3. **Rodzaj gramatyczny**: *cały San Marino zam. całe San Marino, obudził mnie woń zam. obudziła mnie woń*. W języku słoweńskim wyrazy o znaczeniu ‘San Marino’ i ‘woń’ są rodzaju męskiego, a nie jak w języku polskim nijakiego (*San Marino*) i żeńskiego (*woń*). Tym samym student użył polskiego słowa, ale w rodzaju zaczerpniętym z języka rodzimego, do tej formy dostosował także postać

czasownika. Pomyłka w określeniu rodzaju słowa *woń* mogłaby równie dobrze zostać uznana za błąd w rozpoznaniu rodzaju i przykład nieznamośności reguły, nie zaś interferencji. Takiej interpretacji przeczy jednak brak innych pomyłek tego typu zarówno w wypowiedziach pisemnych, jak i ustnych, na przykład *kość, sól, noc* (rzeczowniki rodzaju żeńskiego zakończone na spółgłoskę) czy *tata, kolega, poeta, dentysta* (rzeczowniki rodzaju męskiego zakończone na samogłoskę). Teza o interferencji jest zatem bardziej prawdopodobna, chociaż nie można całkowicie wykluczyć możliwości pomyłki wynikającej z niezastosowania reguły językowej, nawet jeśli jest to tylko jednostkowy przypadek.

4. **Rekcja przyimka** (*poszliśmy w park* zam. *poszliśmy do parku, kładłem się w łóżko* zam. *kładłem się do łóżka, przeprowadziłam się w Garbk* zam. *przeprowadziłam się do Garbk*). W języku słoweńskim nie występuje konstrukcja składniowa z przyimkiem *do*, w tej funkcji używa się przyimka *w* (*v park* czy *v posteljo*) lub *na*, stąd taka konstrukcja jak *w łóżko*. Użycie nieodpowiedniego przyimka skutkuje także zastosowaniem niepoprawnej formy rzeczownika – w bierniku, a nie w dopełniaczu.
5. **Użycie narzędnika** (*jest moja ulubiona* zam. *jest moją ulubioną*). W konstrukcjach, w których w języku polskim występuje narzędnik, jak: *jest moją ulubioną, jestem Polką*, w języku słoweńskim występuje mianownik. Ta forma jest w dodatku bardzo silnie zakorzeniona i utrwalona, dlatego problemy z poprawnym użyciem narzędnika występują na wszystkich poziomach nauczania.
6. **Schemat, reguła gramatyczna, konstrukcja** (*jest w stresie* (slv: *sem v stresu*) zam. *stresuje się, je to nasz rytuał* zam. *jest to nasz rytuał, byli w oczekiwaniu* (slv: *bili so v pričakovanju*) zam. *czekali w napięciu, było mi nudno* (slv: *dolčas mi je bilo*) zam. *nudziło mi się*). Oprócz usterek w zakresie stosowania czasownika *być* bardzo częstym i silnie zakorzenionym u Słoweńców błędem jest rozszerzenie znaczenia czasownika *iść* na każdy rodzaj przemieszczania się, ponieważ słoweńskie *iti* jest znaczeniowo tożsamy z angielskim *go* i oznacza ‘iść’ oraz ‘jechać’, stąd takie konstrukcje jak: *przyszłam ze Słowacji, przyszłam z Kranj* czy *poszłam do Polski*. Do problematycznych konstrukcji zalicza się również imiesłowowy, na przykład *agentki uratowawszej świat* zam. *agentki ratującej świat*. W tym wypadku problem nie polega jednak na transferze negatywnym, ale na braku podobnego schematu w języku rodzimym. W języku słoweńskim imiesłowowy istnieją, ale ich konstrukcja jest odbierana jako archaiczna, zapewne dlatego niemal całkowicie wyszły z użycia. Nauka polskich imiesłowów jest więc dla Słoweńców bardzo trudna, opiera się na pamięciowym utrwaleniu konstrukcji, nie zaś na jej zrozumieniu, co często skutkuje kontaminacją form, w tym wypadku imiesłowu przymiotnikowego czynnego *ratującej* i imiesłowu przysłówkowego uprzedniego *uratowawszy*.

Propozycje dydaktyczne

Wymienione i zanalizowane błędy słoweńskich studentów popełnione w stworzonych przez nich tekstach użytkowych nie uniemożliwiają ich zrozumienia, dekoncentrują jednak odbiorcę i wymagają od niego większego wysiłku i skupienia w celu pełnego i odpowiedniego odczytania sensu przekazu. Zlekceważenie oznak transferu negatywnego może prowadzić do fosylizacji, czyli zamarzania kompetencji językowych na określonym poziomie. Jest to szczególnie niebezpieczne, kiedy uczący się jest starszy i długo posługuje się błędnymi formami językowymi – ich wyeliminowanie może się okazać niemożliwe. W konsekwencji rozwój językowy słuchacza może zatrzymać się na przykład na poziomie B1 i choć umiejętności takiej osoby w zakresie recepcji będą na wyższym poziomie, to produktywnie uczeń będzie popełniał błędy z niższych poziomów.

Słoweńcy uczący się języka polskiego jako obcego zazwyczaj nie mają problemu z komunikatywnością, zwykle nie obserwuje się u nich bariery językowej, często mówią dużo i chętnie się wypowiadają. Podejście komunikacyjne w wypadku tej grupy nie pozwala więc uniknąć najczęstszych trudności i nie rozwiązuje najważniejszych problemów w uczeniu się języka polskiego. Skuteczną strategią nauczania języka polskiego Słoweńców jest uczenie kontrastywne, czyli wskazywanie podobieństw i różnic w obu językach, zestawianie ich z sobą oraz tłumaczenie tekstów w obu kierunkach. Głównym celem lektora powinno być uświadomienie słuchaczom, skąd bierze się konkretny błąd, i wyczulenie ich na miejsca problematyczne w języku polskim i słoweńskim. Tłumaczone teksty powinny obfitować w pułapki interferencyjne. Na niższych poziomach odpowiednim zadaniem będzie tłumaczenie prostych, krótkich zdań, w których słuchacz będzie musiał poprawnie użyć określonej konstrukcji językowej, na przykład konstrukcji z narzędnikiem w zdaniu: *Jestem studentem*, a nie z mianownikiem: *Jestem student* (slv: *Jaz sem študent*). Na wyższych poziomach warto wykorzystać ćwiczenia translatorskie w pracy nad wyeliminowaniem błędów powstałych w wyniku interferencji, ale teksty mogą być także częścią edukacji literacko-kulturowej. Można sięgnąć po krótkie fragmenty literatury popularnej (na przykład kryminały) (przykład w tabeli 1).

Przekład fragmentów polskiej literatury kryminalnej na język słoweński
(przekład przygotowany przez studentki lublańskiej polonistyki)

Tekst oryginalny, polski	Przekład na język słoweński*
<p>W pierwszej kolejności komisarz zamierzał dotrzeć do efektownego domu studenckiego przy Wałach Leszczyńskiego, oddanego zaledwie dwa lata wcześniej przez władze Uniwersytetu Poznańskiego wraz z uczelnianym szpitalem. Okazały gmach z efektowną kolumnadą pośrodku i dwoma rozłożystymi skrzydłami powstał – jak wiele nowych obiektów w Poznaniu – dla gości Powszechnej Wystawy Krajowej w 1929 roku według projektu Rogera Ślawnego. Gdy już wypełnił swoją funkcję hotelową, sprawdział się świetnie jako akademik dla około dwustu studentów z całego kraju. I właśnie tutaj pokój asystencki otrzymał Marian Rajewski, niezwykle ponoć zdolny matematyk z Bydgoszczy. Kaczmarek wysiadł na przystanku przy Urzędzie Ziemskim i ruszył piechotą ku domowi studenckiemu (Bojarski, 2019: 238–239).</p>	<p>Najprej se je inšpektor namenil do imponantnega študentskega doma na Aleji Leszczyńskiego, ki ga je vodstvo Univerze v Poznaniu skupaj z univerzitetno bolnišnico oddalo šele pred dvema letoma. Mogočna stavba z veličastno kolonado na sredini in dvema razprostirajočima se kriloma je bila, kot številni novi objekti v Poznaniu, po načrtih Rogerja Ślawnego postavljena za goste Vsesplošne državne razstave leta 1929. Ko je odslužila svoj čas kot hotel, se je izkazala za imeniten študentski dom namenjen približno dvesto študentom iz cele države. In prav tu je bila Marjanu Rajewskemu, menda izjemno nadarjenemu matematiku iz Bidgošča, dodeljena soba za asistente. Kaczmarek je izstopil na postajališču pri Zemljiškem uradu in se peš odpravil proti študentskemu domu.</p>
<p>Wrócił na Święty Marcin. Miasto wciąż było mu obce. Inaczej pachnie, inaczej się nosi, inaczej mówi, ono ma teraz H&M, ono ma teraz Stary Browar – rzeczy zupełnie obojętne Zielonemu. Nie, to już nie było jego miasto (Pasewicz, 2007: 27).</p>	<p>Vrnil se je na ulico Svetega Martina. Mesto mu je bilo še kar tuje. Drugače diši, drugače se nosi, drugače govori, mesto ima zdaj H&M, ima Staro pivovarno – stvari, ki Zelenemu prav nič ne pomenijo. Ne, to več ni bilo njegovo mesto.</p>

* Przekłady zostały przygotowane pod kierunkiem dr Joanny Sławińskiej na potrzeby organizacji Wieczoru Słowińskiego 2021 przez studentki II oraz III roku studiów licencjackich, a także studentki studiów magisterskich lublańskiej polonistyki.

Interesującym wyzwaniem językowym i sprawdzianem kreatywności może być także przekład tekstów rymowanych i życzeń świątecznych, gdyż napisanie rymowanki, a więc odtworzenie rytmiki i melodyjności tekstu źródłowego, wymaga odejścia od tłumaczenia filologicznego i otworzenia się na możliwości języka, zabawę słowem (zob. tabela 2).

Przekład polskich tekstów rymowanych na język słoweński
(przekład przygotowany przez studentki lublańskiej polonistyki)

Tekst oryginalny, polski	Przekład na język słoweński*	Tłumaczenie filologiczne tekstu słoweńskiego
By Ci wszystko pasowało, By kłopotów było mało. By się wiodło znakomicie, By wesołe było życie.	Da bi vse bilo lepo, da bi težav ne bilo. Naj ti vedno dobro gre, naj ti sreča v oči zre.	Aby wszystko było piękne, Abyś uniknął problemów. Obyś zawsze był zdrowy, Niech szczęście zawsze będzie przed Twoimi oczami.
Sto całusów na dodatek, By smaczniejszy był opłatek.	In poljubčkov sto na lica, da še slajša bo potica.	I sto pocałunków w policzki, By potica była jeszcze słodsza.
Zdrowia, szczęścia, pomyślności, Nie połykaj z karpia ości. Nie jedz bombek, lep bałwana, W Nowy Rok baw się do rana.	Zdravja, sreče, brez skrbi, pazi, krap ima kosti! Zabavaj se, a bunk ne jej, je novo leto že, poglej!	Zdrowia, szczęścia, bez zmartwień, Uważaj, karp ma ości! Baw się i nie jedz bombek, Jest już Nowy Rok, spójrz!

* Przekłady zostały przygotowane pod kierunkiem dr Joanny Sławińskiej na potrzeby organizacji Wieczoru Bożonarodzeniowego 2021 przez studentki studiów magisterskich lublańskiej polonistyki.

Głównym celem pracy ze Słoweńcami, obok kształcenia komunikatywności, które zwykle nie stanowi problemu, jest skupienie się na poprawności językowej, budowanie nawyku używania odpowiednich form i konstrukcji poprzez dryl językowy. Dryl jest techniką szczególnie ważną i skuteczną podczas nauczania czasowników, które mają inną rekcję w języku polskim niż w języku słoweńskim. Czasowniki: *potrzebować, szukać, unikać*, w języku polskim łączą się z dopełniaczem, w języku słoweńskim zaś z biernikiem, dlatego Słoweńcy uczący się polskiego dość powszechnie stosują konstrukcje: *co potrzebujesz zam. czego potrzebujesz, szukała świeże cytrusy zam. szukała świeżych cytrusów czy unikać alkohol zam. unikać alkoholu*. Wymienione trudności mogą wynikać także z tego, że w języku słoweńskim dopełniacz zanika (poza negacją biernika, w tej konstrukcji jest nadal powszechnie stosowany), nie jest zatem często używany, a jego nauka może wydawać się przez to trudna i nienaturalna. Jednocześnie w języku polskim jest to przypadek bardzo produktywny, więc słuchacz nie może się bez niego skutecznie komunikować. Podane błędy zostały popełnione przez słuchaczy I roku studiów licencjackich, osoby uczęszczające na przedmiot morfologia I, dlatego nie zostały odnotowane w części empirycznej. Pokazują jednak, że transfer negatywny zachodzi na każdym etapie nauki, a technika drylu może być skutecznie wykorzystywana już od pierwszych zajęć.

Interkomprensja oraz interferencja to dwa zjawiska silnie oddziałujące na naukę języka polskiego w grupach słoweńskich na każdym poziomie znajomości polszczyzny. Nie można korzystać z zalet wynikających z podobieństwa obu języków bez świadomości mających to samo źródło trudności. Zarówno lektor, jak i jego podopieczni muszą dostrzegać konieczność pracy nad poprawnością językową oraz eliminowaniem kolejnych pomyłek. Należy także pamiętać, że w tej grupie słuchaczy podejście komunikacyjne nie jest dobrą strategią nauczania, ponieważ wzmacnia kompetencje, które od początku są na wysokim poziomie. Kluczem do skutecznej pracy ze Słoweńcami, podobnie jak z innymi Słowianami, jest położenie nacisku na poprawność językową oraz wykorzystanie ćwiczeń opartych na drylu językowym, tłumaczeniu czy poprawianiu błędów w tekstach.

Bibliografia

- Bednarska K., 2011, *Błędy interferencyjne w pracach pisemnych Słoweńców uczących się języka polskiego jako obcego*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, nr 18, s. 237–242, <https://dspace.uni.lodz.pl/xmlui/handle/11089/9381> [dostęp: 12.08.2022].
- Bednarska K., 2015, *Błędy interferencyjne spowodowane wpływem innego języka obcego w wypowiedziach pisemnych Słoweńców uczących się polskiego*, „Acta Universitatis Lodzianensis. Kształcenie Polonistyczne Cudzoziemców”, nr 22, s. 295–305, <http://dx.doi.org/10.18778/0860-6587.22.20>.
- Bojarski P., 2019, *Szmary*, Czwartą Stroną, Poznań.
- [Council of Europe], 2003, *Europejski system opisu kształcenia językowego. Uczenie się, nauczanie, ocenianie*, tłum. W. Martyniuk, red. nauk. H. Komorowska, Council of Europe – Wydawnictwo Centralnego Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli, Warszawa.
- Hofmański W., 2014, *Transfer ujemny a kompetencja językowa. Język polski w nauczaniu Słowian*, Karolinum, Praga.
- Izdebska-Długosz D., 2021, *Transfer negatywny u uczących się ze Wschodu*, YouTube, Polski i kropka, 25.06.2021, [webinarium], <https://www.youtube.com/watch?v=zLB4WVCyKJI> [dostęp: 8.04.2022].
- Pasewicz E., 2007, *Śmierć w darkroomie*, EMG, Kraków.

Wtorkowska M., 2015, *Błędy fleksyjne w tekstach pisanych przez słoweńskich studentów polonistyki w Lublanie*, „Postscriptum Polonistyczne”, nr 2 (16), s. 125–139, pobrano z: <https://journals.us.edu.pl/index.php/PPol/article/view/10217> [12.08.2022].

Marta Nowak – polonistka i językoznawczyni. Absolwentka Wydziału Filologii Polskiej i Klasycznej Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Od 2020 roku pracuje na Uniwersytecie w Lublanie, na Wydziale Filozoficznym (Filozofska fakulteta) jako lektorka i wykładowczyni akademicka. Stypendystka programu Lektorzy Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej. Członkini Polskiego Towarzystwa Onomastycznego. Prowadzi badania w zakresie onomastyki literackiej, glottodydaktyki polonistycznej i fonotaktyki. Przedmiotem jej szczególnego zainteresowania jest wpływ interkomprehensji oraz interferencji na nauczanie języka polskiego.

Marta Nowak – is a Polish philologist and linguist. A Faculty of Polish and Classical Philology graduate at the University of Adam Mickiewicz in Poznań. Since 2020, she has worked as a teacher and lecturer at the University of Ljubljana, at the Faculty of Philosophy (Filozofska Fakulteta). She is a scholarship holder of the Lecturers Programme of the Polish National Agency for Academic Exchange, and a member of the Polish Onomastic Society. She conducts research in the field of literary onomastics, Polish language glottodidactics and phonotactics. Her subject of special interest is the influence of intercomprehension and interference on teaching the Polish language.